КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ ШАРАФИГА

ЯНГИ ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАСИ

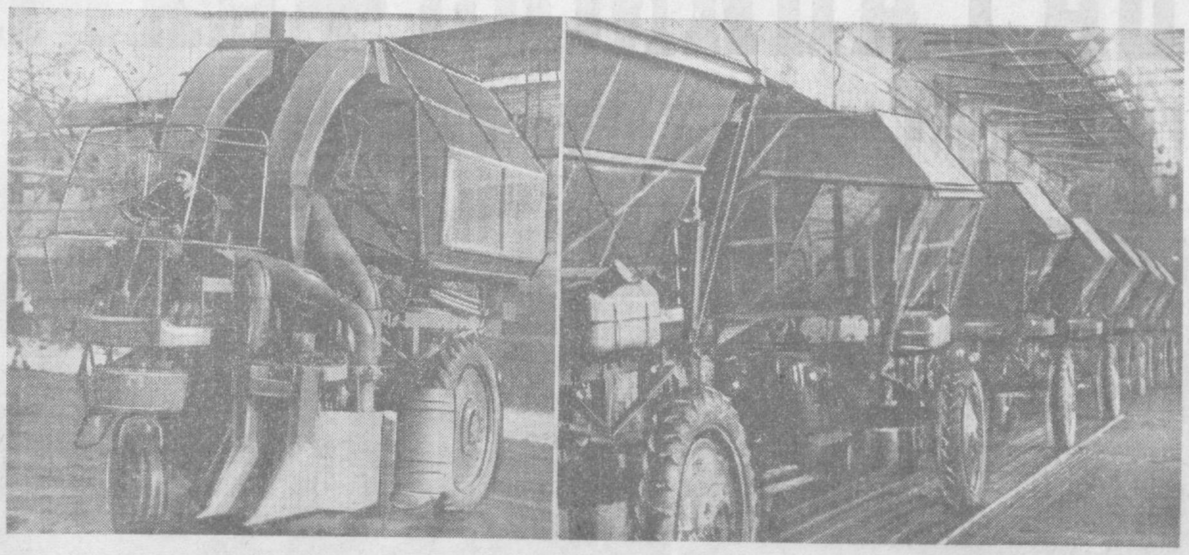

Суратларда: янги «ХТ—1,2» пахта териш машиналари (ўнгда) конвейердан тушмоқда. Чапдаги суратда эса ҳайдовчи-синовчи Геннадий Сапунов дастлабки «ХТ—1,2» машинасини синаб кўраётир.
М. Нуриддинов фотолари.

Куни кеча корхона дарвазасидан ажойиб бир машина чиқди. Унинг ташқи кўриниши «ХВС-1,2»дан фарқ қилмайди. Ҳа, бир қарашда шундай. Аммо яқинроқ келиб синчиклаб қаранг, у илгариги конструкциядаги «зангори кема»лардан кўп жиҳатлари билан фарқ қилади.

Янги «ХТ-1,2» «Т-28-Х-3» маркали тракторга осилади. Бунинг учун кўп вақт талаб этилмайди. Узоғи билан 2—3 соатда у тўла пахта териш машинасига айланади қолади. Пахта терими мавсуми тамом бўлдими, йиғилган қисмлар трактордан яна қайта ажратиб олинади-да, «Т-28-Х-3» трактори бошқа қишлоқ хўжалиги ишларини бажаришда фойдаланилаверади. Шу йўл билан трактор йил бўйи тинмай ҳаракатда бўлади. Бу янгилик колхоз ва совхозлар учун техникадан унумли фойдаланиш, корхоналар учун эса металлни иқтисод қилиб қолиш имконини беради.

«ХТ-1,2» осма пахта териш машинасининг ҳаракатланувчи қисмлари «ХВС-1,2» га нисбатан анча такомиллашган.

— «ХВС-1,2» пахта териш машинасининг нафи катта бўлди, бунга ҳаммамиз тан берамиз,— дейди йиғув цехи бошлиғи Иван Семёнович Фомин. Лекин унинг унумдорлиги энди эҳтиёжимизни қондирмаяпти. Шпиндел тезлигининг бир хилда ҳаракат қилиши, айниқса ҳосилни тез ва соз йиғиб-териб олишда пахтакорнинг қўлини ушлаяпти. Шпинделлар тезрок ҳаракат қилмайдида, чаноқларда пахтани чала қолдириб кетади.

Бу борада янги маркадаги агрегатни мақтасак арзийди. Унинг шпинделлари дастлабки теримда секинроқ, пахта қийғос очилган кезларда эса тезроқ ишлашга мослаштирилган. Механизатор шпинделларни энди илгаригидек қўл насоси билан тозалаб овора бўлиб юрмайди. Янги ўрнатилган редукторлар бу вазифани бемалол бажаравераді.

Янги агрегатнинг анча унумдорлиги кишини яна ҳам хурсанд қилади.

Шу кунларда «Ташсельмаш» заводи цехларида меҳнат авжида. Машинасозлар осма пахта териш машинаси ишлаб чиқариш технологиясини пухта эгаллаб олганлар. Ҳозир машиналар бирин-кетин йиғилиб қишлоқларга жўнатиш учун шайланмоқда. Корхона азаматлари КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми шарафига бошланган социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, қишлоқ хўжалигига сифатли машиналар етказиб бериш учун курашмоқдалар. Улар пахта терими мавсумигача 5 минг, йил охиригача эса 7,5 мингга яқин янги «ХТ—1,2» осма пахта териш машинасини ишлаб чиқариш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Ж. НОСИРОВ.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 19 (2567) | 26 январь, якшанба, 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

МАҲСУЛОТИМИЗ АЪЛО СИФАТЛИ БЎЛСИН

Мамлакатимизнинг қудратли экономикаси, ишлаб чиқаришнинг барча соҳалари бизда халқимиз учун хизмат қилади. Совет кишилари янада бахтли-саодатли бўлсин, фаровонлиги янада ошсин, турмуш шароити яхшилансин, барча эҳтиёжлари тўлароқ қондирилсин деб бизда индустрия гигантлари қад кўтараяпти, турли хил саноат маҳсулотлари, шу жумладан кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқариш йилдан-йилга кескин кўпайтирилаяпти. Чунки, жонажон Коммунистик партия фаолиятининг мазмуни, энг юксак мақсади, энг асосий қонуни— халқ бахт-саодати учун хизмат қилишдир.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми тарихий қарорлари ҳам худди шу мақсадга қаратилган, унда кенг меҳнаткашлар оммасининг фаровонлигини ошириш, тинмай ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш ҳақида қилинаётган ғамхўрлик яна бир бор яққол ифода этилган. Бу Пленум энг кўп фойда берадиган, халқимиз хақли равишда мўъжизалар кони деб атаётган химияни кескин юксалтириш йўли билан халқ хўжалигининг барча тармоқларини, шу жумладан енгил саноатни ривожлантириш, совет кишиларининг кундалик турмуши, рўзғори учун зарур бўлган турли хил кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни ҳар томонлама кўпайтириш лозимлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Областимиз енгил саноат корхоналари ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари кенг истеъмол товарлари тайёрлашни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш йўлида дурустгина ютуқларга эришишди. Турли хил газламалар, кийим-кечаклар, пойафзал ва бошқа халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш бўйича ўтган хўжалик йили топшириқлари муваффақиятли адо этилди. Пландагидан ташқари 100 минг жуфтдан кўпроқ пойафзал, 300 минг дона устки ва ички трикотаж кийим-кечаклари, деярлик 4 миллион 200 минг метр хомсурп, 3 миллион 530 минг метр ип газламалари ва бошқа маҳсулотлар тайёрланди ҳамда меҳнаткашлар учун етказиб берилди. 200 дан ортиқ янги хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Москваликларнинг жаҳонда энг аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан бошлаган ватанпарварлик ҳаракатлари областимиздаги барча корхоналар қатори халқ истеъмол товарлари тайёрлайдиган завод ва фабрикаларда ҳам кенг қулоч ёймоқда. Тошкент тўқимачилик комбинати, «Шарқ тонгги» трикотаж фабрикаси, биринчи тикувчилик, «Қизил тонг» фабрикалари коллективлари маҳсулот сифатини яхшилашда маълум натижаларга эришдилар.

Лекин, кенг истеъмол товарлари сифатини яхшилаш соҳасида катта камчиликлар ҳам бор. Областимиз енгил саноат корхоналарида тайёрланаётган кўпчилик маҳсулотларнинг сифати халқимизнинг кун сайин ўсиб бораётган дидига тўла жавоб бермаётир. Айрим корхоналарнинг раҳбарлари сон кетидан қувиб, сифатни эсдан чиқармоқдалар, ишлаб чиқаришнинг бу муҳим кўрсаткичини яхшилашга етарли эътибор бермаётирлар.

Тўғри, деярлик барча корхоналарда ҳар йили маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган жуда кўп тадбир-чоралар белгиланади, лекин уларнинг кўпчилиги қоғозда қолиб кетаверади, амалга оширилмайди. Шу туфайли ҳам миллионларча сўмлик сифатсиз маҳсулотлар магазин ва омборларда чанг босиб ётипти. Кейинги вақтларда сифатсиз маҳсулотлар нархи арзонлаштирилмоқда. Бунинг учун аввало ана шундай маҳсулотлар тайёрлаётган корхоналарнинг раҳбарлари айбдидирлар. Уларнинг масъулиятсизликлари туфайли шундай бўляпти. Бу давлат мулкини, халқ бойлигини совуришнинг худди ўзгинаси эмасми? «Учқун» тўқимачилик-галантерия фирмаси, «Шарқ» мебель фирмаси Чирчиқдаги тикувчилик, Тошкентдаги Охунбобоев номли бош кийимлар тикиш, 2-пойафзал фабрикалари ва бошқа корхоналарда тайёрланаётган турли хил кенг истеъмол товарларининг сифати кўнгилдагидек деб бўлмайди.

Бу корхоналарда маҳсулот сифати устидан қаттиқ назорат ўрнатилмаган, уларнинг раҳбарлари «мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида иш тутмоқдалар. Коллектив ишининг сифат кўрсаткичларини яхшилаш бўйича белгиланган ташкилий-техникавий тадбирларнинг тўла амалга оширилишини таъминламаётирлар. Натижада сифатсиз маҳсулот учун ҳар йили кўплаб штраф тўламоқдалар. Масалан, Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси ўтган йилнинг тўққиз ойи ичида оёқ кийимлари сифатининг пасайтирилгани учун савдо ташкилотларига 51 минг сўм миқдорида штраф тўлади. Тошкентдаги 4-тикувчилик фабрикаси, Охунбобоев номидаги бош кийимлар фабрикаси, 2-тикувчилик фабрикаси ўз маҳсулотлари сортининг пасайтирилганлиги ва брак қилинганлиги учун кўп миқдорда штраф тўладилар.

Маҳаллий партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ва корхона маъмуриятлари завод ва фабрикалар коллективларининг асосий эътиборини фақат сифатли кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга қаратишлари, ҳар бир ишчининг ўзи тайёрлаётган маҳсулот сифатига нисбатан масъулиятини ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришдан моддий манфаатдорлигини оширишлари, улар ўртасида илғор иш методларини кенг оммалаштиришлари керак. Прогрессив технологияни жорий қилиш ва унга қатъий амал қилинишини таъминлаш, брак маҳсулот тайёрлаётганларга нисбатан қаттиқ чоралар кўриш, иш жараёнларини муттасил такомиллаштириб бориш лозим. Маҳсулот сифатини анча яхшилаш имконини берадиган нафис ва кўркам, чидамли ва арзон химиявий толалардан кенг фойдаланишни йўлга қўйиш зарур.

Фабрика ва заводлардаги лаборатория ва экспериментал цехларнинг маҳсулот сифатини яхшилашдаги ролини ошириш, моддий-техника базасини яхшилаш, уларни малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш лозим. Харидорлар ва савдо ташкилотлари билан алоқаларни мустаҳкамлаш, меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини муттасил ўрганиб бориш, кенг истеъмол товарлари виставкаларини тез-тез ташкил этиб туриш лозим.

Кенг истеъмол буюмларимиз коммунизмнинг мухташам биносини барпо этаётган совет кишиларининг дидига мос, кўркам ва аъло сифатли бўлсин.

КОРХОНАНГИЗ МАРКАСИНИ ҚАДРЛАНГ!

Саратов шаҳри машинасозлари ажойиб ташаббус бошладилар. Улар КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми очилиши арафасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотни мутлоқ нуқсонсиз техника контроли бўлимига топшириш учун бошланган ҳаракатнинг байроқдори бўлдилар. Бу ташаббус республикамиз пойтахти саноат корхоналарида ҳам кенг қўллаб-қувватланмоқда.

Яқинда Тошкент шаҳар партия комитетида шу темага бағишланган семинар бўлиб ўтди. Шаҳар партия комитети ва Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгаши маҳсулот сифати бўйича бош инспекцияси томонидан ўтказилган бу семинар саратовликлар ташаббусини пойтахт машинасозлари орасида кенг ёйиш ҳамда маҳсулот сифатини янада яхшилашда партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ролини ошириш масаласига бағишланди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ В. Скребнев семинарни қисқача кириш сўзи билан очди. Саратов машинасозларининг ташаббуси, унинг аҳамияти ва Тошкент саноат корхоналарида бу ҳаракатни кенг авж олдириш тадбирлари тўғрисида Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши маҳсулот сифати бўйича бош инспекциясининг бўлим бошлиғи ўртоқ Н. Белий доклад қилди.

Доклад юзасидан музокараларда «Ташавтомаш» заводи техника контроли бўлими бошлиғи А. Инюшин, «Таштекстильмаш» заводи техника контроли бўлими бошлиғи П. Барчуков, кондитер-нон маҳсулотлари комбинати директори А. Рустамов, Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши сифат бўйича бош инспекциясининг бошлиғи Г. Кокорев ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Семинарда шаҳар саноат корхоналари директорлари, бош инженерлари, партия ташкилотлари секретарлари, техника контроли бўлими бошлиқлари, халқ хўжалиги кенгашининг ходимлари иштирок этдилар.

С. ОРИФБОЕВ.

КОЛЛЕКТИВ АҲДИ

«Главчермет»нинг Тошкент бошқармаси коллективи 1963 йилда пландаги 180 минг тонна ўрнига, 191 минг тонна металл-лом қабул қилиб, мартен печларига жўнатган эди. Бу йил эса азамат коллектив ўз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, 200 минг тонна металл-ломни мартен печларига юбориш мажбуриятини олди. Янги йилнинг биринчи кунлариданоқ бошланган социалистик мусобақа яхши натижалар беряпти. Ҳозиргача ўнлаб эшелон металл-лом Бекобод, Челябинск, Свердлов металлургия корхоналарига жўнатилди. Айниқса, кранчилардан Н. Борисов, В. Лобанов ўртоқлар кундалик нормани 120—130 процентдан адо этиб, коллектив ҳурматини қозонаяптилар.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИ алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги, якшанба сонининг 3-бети икки хил нусҳада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифада «Илғор тажрибалар оммага!» умумий сарлавҳаси остида 153-трестга қарашли 12-қурилиш бошқармасининг комплекс бригада бошлиғи **А. Кузин**нинг «Меъморларимиз», Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институтининг кичик илмий ходими **Н. Юнусов**нинг «Маҳаллий хомашёлардан кенг фойдаланайлик», **В. Ким**нинг «Қалмоқир коммунистлари» сарлавҳали мақоласи ва бошқа хабарларни ўқиш мумкин.

Қишлоқ хўжалиги ходимларига мўлжалланган саҳифада: «Пахтакор ўртоқ! техника кўкламга шай бўлсин, кўплаб маҳаллий ўғит жамғаринг, минерал ўғитларни вақтида ташиб олинг, суғориш шохобчаларини тартибга солинг» умумий сарлавҳаси остида берилган материалларда **М. Худойқулов**нинг «Машинанинг мафтуни», Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги «Партия XXII съезди» колхозининг агрономи **Р. Раҳимов**нинг «Барака манбаи» номли материаллари ва областимизнинг колхоз-совхозларидан қишлоқ хўжалигига оид темалардаги ранг-баранг материаллар берилган.

УСТАХОНАДА МЕҲНАТ АВЖИДА

Аёзли қишнинг қорли-қировли кунлари давом этаяпти. Деҳқоннинг дилида шу сўз: «қиш яхши келди». Ҳа, бепоён далаларимизни оппоқ қалин қор қоплаб ётибди. Бу ҳар бир миришкорни беҳад шодлантирмоқда. Қор баракали ҳосил олиш омилларидан бири, дейди кекса тажрибакор деҳқонларимиз. Чунки қор остида ерга солинган ўғит яхши чирийди, тўла минераллашади, тупроқ яхши етилиб, ўсимлик учун зарур бўлган озуқаларга кўпроқ бойийди.

Ташқарида совуқ қиш қутирса-да, кишилар қалбида ғайрат жўшади. Ҳар ким қиш мавсуми ишларини барвақт ўринлаб қўйишга шошилади. Дала бошига ўғит ташиб чиқаради, ер шудгорлайди, ариқ-зовурларни тартибга келтиради, техникани мавсумга шайлайди.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XIX съезди» колхозида бўлганимизда ана шундай меҳнат кўтаринкилигининг шоҳиди бўлдик. Пахтакорлар қизғин меҳнат билан банд. Ўтган йил пахта тайёрлаш йиллик планини бошқармада биринчилар қатори қойил қилиб ўринлатган колхоз меҳнатсеварлари 1964 йил ҳосилига ҳам пухта ҳозирлик кўришяпти. Кўплаб компост жамғарилаяпти. Суғориш шоҳобчалари тартибга солиняпти.

Колхоз устахонасида айниқса меҳнат авжида. Икки бригадага бўлиниб ишлаётган 33 кишининг қўли-қўлига тегмайди. Бу бригадаларга илғор тракторчилар У. Юсупов ва Х. Маликов ўртоқлар бошчилик қиляпти. Ўзаро меҳнат мусобақасида бу бригадаларнинг У. Ҳакимов, С. Иброҳимов, Қ. Омонов, Э. Юсупов, Ҳ. Абдуллаев, А. Қосимов сингари шижоаткорлари астойдил жонбозлик кўрсатишяпти. Ана шуларнинг ғайрати туфайли асосий ремонт ишлари бажариб қўйилди. Колхознинг жами 35 тракторидан ҳозиргача 30 таси, 4 та ХВС—1,2 пахта териш машинаси, 2 та силос комбайни, 8 та прицеп ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаси барвақт ремонт қилиб қўйилди. Устахона коллективи қолган техника ремонтини ҳам шу яқин кунлар ичида тўла туғаллаш учун курашмоқда.

Колхоз, шунингдек, янги-янги қишлоқ хўжалик техникаси ҳам олмоқда. Яқинда у янги 2 та Т—28 трактори ва 4 та сеялка сотиб олди.

Ҳ. НОСИРОВ.

БИЛДИРИШ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг V сессиясини чақириш ҳақида.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг бешинчи сессияси шу йил 7 февраль кундуз соат 3 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида чақирилади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети V сессия кун тартибига қуйидаги масалаларни киритди:

1. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1963 йил шаҳар хўжалигини ривожлантириш соҳасида олиб борган иш якунлари ҳақидаги ҳисоботи ва 1964—1965 йил планлари ҳақида;

2. 1964—1965 йилларда Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетининг проекти ва 1962 йилги маҳаллий бюджетининг бажарилиши ҳақида.

Депутатларни рўйхатга олиш 1964 йил 7 февраль соат 2 дан бошланади.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети.

Жаҳон бўйлаб

одамлар мамлакатлар воқеалар

ДАНИЯ Н. С. ХРУШЧЕВНИ КУТИБ ОЛИШГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

КОПЕНГАГЕН, 23 январь. (ТАСС). Данияда СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг визити олдидан жуда катта ва қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Мамлакатдаги савдо-саноат доираларининг вакиллари ташқи ишлар министрлиги томонидан тузилган махсус тайёргарлик комитетига мурожаат қилиб, Н. С. Хрушчевнинг визити программасида унинг саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалик фермаларига боришини кўзда тутишни сўрайдилар.

Газеталарнинг саҳифаларида Н. С. Хрушчевнинг мамлакат бўйлаб қиладиган сафарининг тафсилотлари қизғин муҳокама қилинмоқда. Газеталарнинг ёзишича, данияликлар ўзларининг энг яхши ишларини совет меҳмонига кўрсатишни истайдилар.

ЦЕЙЛОН БОШ МИНИСТРИНИНГ БАЁНОТИ

КОЛОМБО, 24 январь. (ТАСС). Цейлон бош министри Сиримаво Бандаранаике бугун қуйидагиларни айтди: ҳукумат ядро қуроли билан таъминланган ҳарбий-денгиз кемаларининг Цейлон портларига киришига йўл қўймайди ва бортида ядро қуроли бўлган самолётларнинг мамлакат территориясига қўнишига рухсат бермайди.

Бандаранаике бугун сенатда ташқи сиёсат масалалари ҳақида нутқ сўзлаб, АҚШнинг 7-Америка флоти кемаларини Ҳинд океанига юбориш планлари тўғрисида газеталарда босилган хабарларни ўқиб ташвишланганлигини айтди. Бандаранаике Америка ҳукуматига мурожаат қилиб, ядро қуроли бўлган кемаларни Ҳинд океанига юбормасликка даъват этди.

Бандаранаике Цейлон ҳукумати ядро қуролининг бундан буён тарқатилишига қарши чиқади ва жаҳоннинг турли районларида ядро қуролидан холи зоналарни вужудга келтириш планларини қўллаб-қувватлайди, деб таъкидлади.

АҚШДА ЕР ОСТИДА ЯНА ЯДРО ҚУРОЛИ ПОРТЛАТИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 24 январь. (ТАСС). АП агентлиги Вашингтондан хабар беради: Кеча Невада штатидаги синов полигонида унча катта кучга эга бўлмаган ядро қуроли яна ер остида портлатилди.

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДАГИ ТАШАББУС

МОСКВА, 24 январь. (ТАСС). Чили президенти Хорхе Алессандри Родригес Совет ҳукумати бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг 1963 йил 31 декабрь мактубига юборган жавоб хатида қуйидагиларни айтади: «Чили ҳукумати урушнинг олдини олишга ёрдам бера оладиган ва тинчлик манфаатларини кўзда тутган ҳар қандай ташаббусни ҳамиша зўр иштиёқ билан қараб чиқади». Мактубда халқаро муносабатларда куч ишлатишни тақиқлаш ҳақида битим тузиш масаласи юзасидан баён қилинган фикрлар ғоят муҳим эканлигини таъкидлаб, президент бундай дейди: «Чили самимий тинчликсеварлик руҳи билан суғорилгандир ва халқаро майдондаги ихтилофлар тинч воситалар ёрдами билан ҳал этилиши мумкин эканлигига ишонади».

Президент мактубда баён қилинган идеяларни Чили ҳукумати зўр эътибор билан ўрганиб чиқади, деб таъкидлайди.

Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги иқтисодий алоқа йилдан-йилга ўсиб, мустаҳкамланмоқда. СССР аввалгидек ГДРга хомашё, металл, машина ва бошқа жиҳозларни экспорт қилади. СУРАТДА: СССРдан жўнатилган трубалар ва тракторлар Франкфуртана—Одер товар станциясида.

Юнге фотоси. (АДН—ТАСС).

ЛЕНИН ШАҲРИ-ВАТАНИМИЗ ФАХРИ

ҚАҲРАМОН ЛЕНИНГРАД ДУШМАН ҚАМАЛИДАН БАТАМОМ ОЗОД БЎЛГАНИГА ЭРТАГА 20 ЙИЛ ТЎЛАДИ

Ленинграднинг қаҳрамонона мудофааси Улуғ Ватан урушининг энг ёрқин саҳифаларидан бири бўлиб қолди. Бу саҳифани Ленинград ва Волхов фронтларининг жангчилари, Қизил байроқли Балтика матрослари, қаҳрамон шаҳарнинг ишчилари ҳамда зиёлилари яратди. 1944 йилнинг 27 январь куни, яъни Ленинград ҳалқаси узиб ўтилган кун ленинградликларнинг ва бутун совет халқининг ҳаётида ажойиб воқеа бўлди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати қаҳрамон шаҳар ҳимоячиларининг жасоратини юксак баҳоладилар. Жуда кўп жангчилар, шунингдек шаҳарнинг 470 мингдан ортиқ аҳолиси «Ленинград мудофааси учун» медали билан мукофотланди. 1945 йил 26 январда СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, ленинградликларнинг Ватан олдидаги жуда катта хизматлари, душманга қарши ғоят оғир шароитда олиб борилган курашда кўрсатган қаҳрамонликлари учун Ленинград Ленин ордени билан мукофотланди.

Қуйида Ленинград мудофаасига бағишланган материалларни босдик.

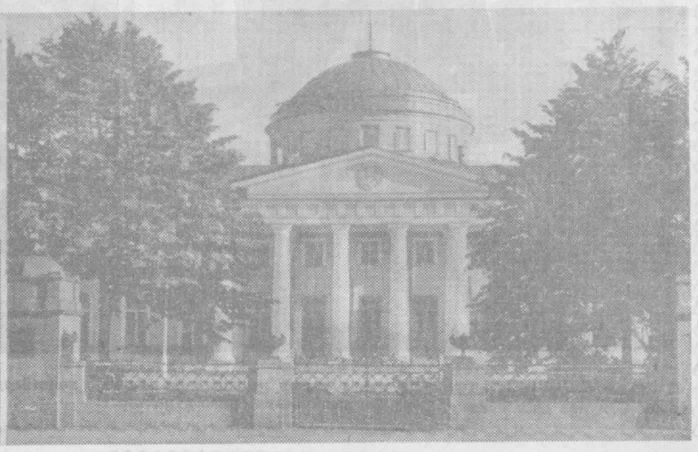

Бугунги Ленинград. Суратларда: 1. Нева проспекти. 2. Таврия саройи.

З. Пенсон фотолари.

БУЮК ЖАСОРАТ

Георгий ОДИНЦОВ,
артиллерия генерал- полковниги

□ □ □

1942 йилнинг апрелида артиллерия генерал-лейтенанти Леонид Александрович Говоров Ленинград фронтига қўмондонликни қабул қилиб олди. У билан урушгача Дзержинский номли Артиллерия академиясида ишлаган вақтда яхши таниш эдик. Улуғ Ватан уруши бошланиши билан у Марказий фронт артиллериясига қўмондонлик қилган. Москва остоналаридаги ҳужум жангларида (у ерда у бешинчи армияга қўмондон эди) Говоровнинг қўмондонлик таланти яққол кўринган. Бу армия Можайск шаҳрини эгаллаб гитлерчи қўшинларнинг жанговар сафларини чуқур ёриб кирган эди. Мана шу талантли совет қўмондони қамал ҳолдаги Ленинградга келди.

Янги фронт қўмондони аввало батареяга қарши кураш йўллари билан чуқур танишиб чиқди. У бу курашга фронт Ҳарбий Ҳаво Кучлари ва Қизил байроқли Болтиқ флотини қўшиш ҳақидаги таклифни маъқуллади. Шаҳарни мудофаа қилиб турган армияни айланиб чиққач, Говоров ҳарбий истеҳком ишларини кучайтиришни талаб қилди.

Фронтнинг қуроллар билан етарли жиҳозланганлигига ишонч ҳосил қилгач, Говорев армияларнинг биринчи эшелони дивизияларини ўз резервига айлантирабошлайди ва уларни ҳужум жангларига тайёрлади.

Бизни яна шу нарса қувонтирардики, вақт ўтиши билан қамал ҳолидаги шаҳарнинг янгидан-янги имкониятлари топилабошлади —кокс ва металл топилди. Очликдан ўзини ҳали ўнгламаган, лекин ҳар қандай жасорат кўрсатишга тайёр турган минглаб ишчилар — буюк мардлик қилган кишилар ҳарбий заводларга ишга кирдилар.

1941 йили 1 миллион 274 минг снаряд ва миналар, 1942 йили 1 миллион 315 минг, 1943 йили эса 2 миллион 348 минг снаряд ва миналар етказиб берилди.

...1942 йилнинг декабри эди. Фронтимизнинг катта ҳужум операциясини ўтказиши менга маълум бўлди. Душманни разведка қилиш бўйича, артиллерия қўшинларининг Нева йўналишида тўпланиши юзасидан катта ишлар бошланиб кетди.

Қирғоқ жойларда немислар томонидан вужудга келтирилган ўточар нуқталарни яксон қилиш учун ҳамма калибрдаги 230 та тўп ажратилди. Ҳар бир тўпга иккитадан нишон берилиб, учинчи нишонни қўшимча равишда мўлжалга олиш топширилди. Бундан мақсад битта ҳам яксон қилинмаган нишон қолмаслиги керак эди. Чиндан ҳам агар бирон бир пулемёт яксон қилинмаса, у ҳолда пиёда қўшинлар муз устидан ўтолмасди. Шунинг учун артиллерия штаблари ва командирлар 230 та тўп чаводкачиларининг ҳаммаси ўз нишонларини қандай билганликларини текшириб кўрдилар.

Артиллерия билан ҳужум қилиш графиги ишлаб чиқилди. Артиллерия тайёргарлигини икки соат-у, 20 минут давомида ўтказиш планлаштирилди.

1943 йилнинг 12 январи совуқ кун эди. Мен 136-ўқчи дивизия ихтиёрида бўлган Ханковцев яқинидаги кузатиш пунктини танладим. Ўнг томонимда полковник Боршчевнинг 268-ўқчи дивизияси, чапда эса полковник Трубачевнинг 86-дивизияси ҳужум қилиши керак эди. Менинг кузатиш пунктимдан пастда траншеяда 136-ўқчи дивизия пиёда қўшинлари туриши керак эди. Уларга генерал Симоняк қўмондонлик қиларди.

Соат 8 дан 40 минут ўтганда кўк ларзага келди ва дарахтлардаги қор тўкилиб кетди. Артиллерия тайёргарлиги бошланган эди. Тепамиздан минглаб оғир снаряд ва миналар учиб ўтди, тўғри наводка билан отадиган тўплар гумбурлади. Душман қароргоҳидаги ер фонтан бўлиб кўкка отилиб тушарди.

Рўпарадаги қирғоққа қарайман. У ерда аввалгидек қий-чув эди. Лекин битта ҳам снаряд, битта ҳам мина муз устига тушмасди. Артиллериячилар боплашаётган эди.

Вақт жуда секин ўтарди. Ҳаяжон ортиб борарди. Шу вақт Говоров билан бу ҳужум арафасида бўлган суҳбатни эсладим. Ўшанда у хотиржам кўринса-да, унинг ички ҳаяжонини сезиш қийин эмас эди. Ҳаяжонланмай ҳам бўлармиди! Бу ахир унинг Ленинград фронтида ўтказган биринчи операцияси эди.

Немислар артиллерия ва тўп ўқлари билан ҳужумга жавоб қайтарадиларми, йўқми эканлигини диққат билан кузатиб бордим. Жавоб ўқи очилмади. Бу биз қилган батареяга қарши ва миномётга қарши курашнинг муваффақиятли ўтганлигини яққол кўрсатарди.

Мен Говоровнинг олдига бордим. У мамнун эди, кўзлари қувнарди. Уни муваффақият билан табрикладим. У шундай дейди:

— Нима ҳам дердик, артиллерия ўз вазифасини бажарди. Лекин Трубачев муваффақиятсизликка учраб турибди. Унинг олдига боринг ва дарҳол дивизияни Симоняк участкасига олиб чиқинг. Шлиссельбургга зарба бериб уни эгаллашни Трубачевга эслатиш керак.

Кечқурун куннинг натижалари маълум бўлди. Генерал Симоняк қўшинлари Марьинони эгалладилар ва бешинчи посёлка томонга 5—6 километр ёриб кирдилар.

Трубачев, ундан олдинроқ Буданов ўз қисмларининг муваффақиятли ҳаракат қилаётганликлари ҳақида маълумотлар олдилар.

13 январь эрталабгача дивизия штаби ҳам чап қирғоққа ўтди.

18 январда 5-посёлкада Ленинград ва Волхов фронтлари учрашди. Шу куни Трубачев дивизияси ва Хрустицкий танк бригадаси Шлиссельбургни эгаллади.

Жанглар давомида қўшинларимиз душманнинг 227-, 96, 170, 61-пиёда қўшинлар дивизиясини, 374 пиёда қўшинлар полкини, 207 пиёда қўшинлар дивизиясини, 5-тоғ пиёда қўшинлари дивизиясининг 85-полкини, 223 мотоотрядни ва 1-пиёда қўшинлар дивизиясининг бир қисмини тор-мор келтирдилар.

18 январда Информбюро Ленинград қамалининг ёриб ўтилганлиги ҳақида маълумот берди. Бу қувончли хабар бутун совет мамлакати бўйлаб тарқалди. Ленинградликларнинг севинчи ҳақида айтиб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Улар бу кунни энг катта байрамлари сифатида нишонладилар.

МЕНИНГ ШАҲРИМ

Зоҳиджон ОБИДОВ.

Шоир Зоҳиджон Обидов Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси. У қўлига қурол олиб, Ленинград фронтида немис-фашист босқинчиларга қарши жангларда қатнашган. Зоҳиджон 1942 йилда Ленинградни ҳимоя қилиб, оғир ярадор бўлди ва шу шаҳарда даволанди. Зоҳиджон Ленинград ҳимояси ва Улуғ Ватан уруши темасида бир қанча шеърлар ёзган. Унинг «Менинг шаҳрим» деган шеъри Ленинградда ёзилган шеърлардандир.

□ □

Саройлар осмонга кафтини тираб,
Муҳташам аксини кўради сувда.
Соф олтин гумбазлар нурда
ялтираб,
Қуёшни акс этиб турар осуда.

Ҳашамдор пештоқни кўтариб
бошга,
Азамат устунлар савлат тўкади.
Парилар, маъбудалар айланмиш
тошга,
Мармар шер қаршимда тизза
чўкади.
Бундаги ҳар тошда санъат
сайқали,
Нафосат мактаби бу шаҳри азим.
Пушкиннинг уйи бор Мойкада
ҳали,
Қирғоқда кезар у хаёлчан ва
жим.
Гранит соҳилни ўпиб қўйнида,
У севган тўлқинлар тинмас ҳеч
қачон.
У юрган қирғоқда —Нева бўйида
Ўша мис чавандоз тик боқар
ҳамон.

Сендаги ҳар нарса азиз,
мўътабар,
Сендаги ҳар лавҳа Лениндан
нишон.
Эрк учун биринчи бўлиб ҳар
сафар,
Сен зафар байроғин кўтарган
макон.
Шонли Ленинград, сен менинг
фахрим,
Фарзандлик меҳримни этаман
изҳор,
Сен учун фашистга ёғдирдим
қаҳрим,
Жангларда синалган садоқатим
бор.

Суратда: (чапдан) Ленинградни озод қилиш учун олиб борилган қаҳрамонона жангларнинг қатнашчилари — ҳамшаҳарларимиз Анбар Сайдаҳмедов ва Иноғом Имомов ўртоқлар. И. Глауберзон фотоси.

ЎЗБЕК ЖАНГЧИЛАРИНИНГ ХОТИРАЛАРИ

Нева соҳилида жойлашган шаҳар 900 кун қамал ҳолатни бошидан кечирди. Туну-кун ҳаводан, денгиздан бомбардимон қилинган шаҳар яшади, очликка бардош берди. Душманнинг қутириб қилган ҳужумларини қайтарди, курашди, енгди. Революция бешиги ҳисобланган Ленин шаҳрини ҳимоя қилишни Ватанимиздаги барча халқлар шон-шараф иши деб билдилар. Ўзбек йигитлари ҳам қамал қилинган шаҳар ичида туриб жанг қилишди, унинг остоналарида она-Ватан олдида берган қасамларига содиқ қолиб курашишди.

— Уруш бошланмасдан илгари мен 2-хирургия клиникасида аспирантурада ўқиб турган эдим, — дейди Иноғом Имомов. Дам олиш куни жанг бошланди. Эртасига клиникага бордим. Бир кундаёқ клиникадан кўпчилик фронтга жўнаб кетибди. Халқ лашкарлари тузилабошланди. Ёзилдим. Икки кун ичида клиникада бор-йўғи уч киши қолдик. Эстония, Латвия ва Литвалардан дастлабки ярадорлар келтирилди. Қўл-қўлга тегмайди. Беш-олти соатлик операциялардан сўнг бироз-гина дам оламиз. Буёғи очарчилик... Ҳамма қийинчиликларга чидадик.

1946 йилда армиядан қайтган И. Имомов аспирантурани Тошкентда тамомлади. Яқин кунларда кандидатлик диссертациясини ёқлайди.

— Гитлерчилар жаҳонга машҳур Пульково обсерваториясини ва Красное селони ишғол қилдилар,-дейди Акбар Саидаҳмедов. Бу ер тепаликка жойлашган бўлиб, шаҳар кунига бир неча бор ҳаводан, денгиздан, қуруқликдан ўққа тутиларди. Сувсизликдан, ёқилғи йўқлигидан қийналардик. Лекин халқ иродаси букилмади. Бизни исканжага олиб турган ҳалқа парчаланиб ташланди. Шу куни ҳаётимда эсда қоладиган яна бир қувончли воқеа юз берди. Мени партия аъзолигига қабул қилишди. Ҳозир эса Октябрь районидаги 119-мактабда дарс беряпман.

Тошкентдаги 3-нон заводининг диспетчери Тешабой Мирҳамидов, инвалид Ҳаким Раҳимов, Октябрь районидаги санитария-эпидемия станциясининг ходими Сирожиддин Ниёзов ва бошқа ўзбек жангчилари ҳам қадрдон шаҳарни қамалдан озод қилишда қандай курашганликлари ҳақида қизиқ хотираларидан сўзлаб бердилар.

Я. САЛИМОВ.

ҚАҲРАМОНЛИК МАДҲИЯСИ

Ленинград остонасида немис-фашист қўшинларининг тор-мор этилганлигига йигирма йил тўлиши муносабати билан Тошкент Офицерлар уйи махсус виставка ташкил қилди.

Виставкада совет жангчилари, халқ қасосчилари ва бутун Ленинград аҳолисининг сараланган немис-фашист дивизияларига қарши олиб борган қаҳрамонона курашини акс эттирувчи хилма-хил фотосуратлар бор.

Виставкада Ленинград мудофааси қатнашчиларининг улуғ Ленин шаҳри учун олиб борилган тенгсиз жанглар ҳақида ёзган китоблари ҳам қўйилган. Ленинград мудофааси иштирокчилари Армия генерали И. И. Федюнинский, артиллерия генерал-полковниги Г. Одинцов, шунингдек бир қанча ёзувчиларнинг китоблари виставкадан муносиб ўрин олган.

Эртага Округ офицерлар уйида Ленинград мудофааси қатнашчиси Армия генерали И. И. Федюнинский билан шаҳар меҳнаткашларининг учрашуви бўлади. Ўртоқ Федюнинский ўз таассуротлари тўғрисида сўзлаб беради.

Қ. САМАДОВ.

ҲИНДИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИНИНГ
14 ЙИЛЛИГИГА

ҲИНДИСТОН ЮКСАЛИШДА

Ҳиндистон Республикаси ташкил топганига бугун 14 йил тўлади. Шу қисқа муддат ичида ҳинд халқи жуда катта ютуқларни қўлга киритди.

Ҳиндистон иккиюз йилдан ортиқ ҳукмронлик қилган инглизларнинг зулмидан халос бўлгач, мустамлакачилик келтириб чиқарган оғир оқибатларни тугатиш ва мамлакатда янги ҳаёт қуриш йўлига қадам қўйди.

Мустамлакачилар Ҳиндистонда оғир индустрияни барпо этишга доим қаршилик кўрсатиб келдилар. Жуда кўп табиий бойликларга эга бўлган бу мамлакат Англия корхоналари учун хомашё етказиб берадиган ўлка бўлиб қолган эди. Инглиз мустамлакачилари ҳукмронлик қилган вақтда Ҳиндистонда саноат жуда заиф ривожланган бўлиб, енгил саноатнинг пахта, жут, озиқ-овқат ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган айрим тармоқларигина йўлга қўйилган эди. Оғир саноат эса мутлақо йўқ эди.

Мамлакат мустақилликка эришгач, янги ҳукумат ўзининг бутун куч ғайратини экономикани ҳамда маданиятни ривожлантиришга қаратди Янги ҳаёт қуриш йўлига тушиб олган ҳинд халқи олдида иқтисодий жиҳатдан мустақил бўлишдан иборат ғоят муҳим вазифа турарди. Бунинг учун мамлакатнинг оғир индустриясини, қишлоқ хўжалигини ва бошқа зарур тармоқларини тез суръатлар билан ривожлантириш лозим эди.

Ҳозирги Ҳиндистоннинг иқтисодий тараққиёти ҳукумат томонидан ишлаб чиқилган беш йиллик планга асосланган. Бунда мамлакатнинг қолоқлигини тугатиш масаласи биринчи ўринга қўйилган. 1960 йил августида Ҳиндистон парламенти мамлакатни ривожлантиришнинг 1961—1966 йилларга мўлжалланган учинчи беш йиллик планини тасдиқлади. Бу планда қора металлургия ва оғир машинасозликни тараққий қилдиришга асосий эътибор берилади. Шу йиллар ичида Ранчи шаҳри яқинида (Бихар штати) оғир машинасозлик, Дургапур шаҳрида (Ғарбий Бенгалия штати) кон-шахта ускуналари заводлари, Бхопалда эса катта қувватдаги электростанция ҳамда инструментал заводи ва бошқа қатор корхоналар қурилади. Шунингдек, нефть саноатини ривожлантириш ҳам беш йиллик планда назарда тутилган. Учинчи беш йиллик планни амалга ошириш учун умумий миқдори 102 миллиард рупиядан иборат бўлган капитал маблағ сарфланади.

Ҳиндистон асосан қишлоқ хўжалиги мамлакатидир. Мустамлакачилар ҳукмронлиги мамлакатнинг қишлоқ хўжалигини кенг миқёсда ривожлантиришга ҳам катта тўсқинлик қилиб келди. Ҳозирги вақтда эса Ҳиндистон Республикаси ҳукумати аграр масалани ҳал қилишга эътибор бермоқда. Шу мақсадда бир неча марта ер ислоҳоти ўтказилди. Бундан мақсад — помешчикларнинг ерларини қисқартириш, феодал қолдиқларини тугатиш ва Ҳиндистон деҳқончилигини янги издан ривожлантиришдир.

Ҳукумат кўрган муҳим чоралардан бири ортиқча ерларнинг ерсиз деҳқонларга бўлиб берилганлиги бўлди. Лекин умуман олганда бу масала ҳали жуда суст амалга оширилмоқда. Буни қуйидаги рақамлардан ҳам кўриш мумкин: ерсиз ва кам ерли деҳқонлар жами ернинг атиги 20 процентига эга. Ваҳоланки, ерсиз ва кам ерга эга бўлган деҳқонлар бутун қишлоқ аҳолисининг 60 процентдан кўпроғини ташкил этади.

Ҳиндистонда ҳали феодал қолдиқларининг тугатилмаганлиги, миллионларча деҳқонларнинг жуда оз миқдордаги ерга эга бўлганлиги, деҳқонларнинг ниҳоятда оғир шартлар билан помешчикларнинг ерларини ижарага олаётганликлари мамлакатнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўлида жиддий ғов бўлиб турибди.

Кейинги вақтларда Ҳиндистонда ирригация иншоотлари қуришга катта эътибор берилаётир. Чунки бу иншоотлар катта майдонлардаги ерларни суғоришда муҳим роль ўйнайди. Панжоб, Ғарбий Бенгалия, Бихар ва бошқа штатларда қурилаётган йирик суғориш иншоотлари ишга туширилгач, бу жойлардан тағин ҳам мўл-кўл маҳсулотлар олиш имкони туғилади.

Ҳиндистон қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик катта роль ўйнайди. Бу ҳамкорлик дўстлик ва ўзаро ёрдам асосига қурилган.

Совет Иттифоқи ҳинд халқига ўзининг мустақил миллий экономикасини вужудга келтиришда яқиндан ёрдам бераяпти. Ҳиндистонда СССРнинг ёрдами билан қурилаётган бир қатор оғир саноат корхоналари шундан далолат беради. Бхилаида қурилган металлургия комбинати ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва қардошликнинг символи бўлиб қолди.

1961 йилда Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида янги битим имзоланди. Бу битимга кўра, Совет Иттифоқи Ҳиндистонга 600 миллион рупия кредит берди. Ўтган йил июнь ойида эса Москвада ҳар иккала мамлакат ўртасида савдо-сотиқ ишларини йўлга қўйиш мақсадида беш йилга мўлжалланган битим имзоланди. Шунга кўра, 1964—1968 йиллар ичида иккала мамлакат ўртасидаги товар обороти 1962 йилга нисбатан икки баравар ортади.

Бундан ташқари, бизнинг мамлакатимиз Ҳиндистонга миллий кадрлар тайёрлаш, маориф ишларини ривожлантириш, олий ўқув юртлари ташкил қилиш ва бошқа соҳаларда ҳам амалий ёрдам кўрсатмоқда.

Янги ҳаёт қураётган ҳинд халқининг келажаги янада порлоқдир.

Л. ЕРЕМЯН.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

Тошкентдаги 24-мактабнинг 2-синфидан то 11-синфига қадар ҳинд тили ўқитилади. Мактаб ўқувчиларининг ҳинд тилига бўлган қизиқишлари катта. Бундан ташқари, ўқувчилар ана шу дўстона мамлакатнинг географиясини, тарихини, ҳинд қўшиқлари ва рақсларини ҳам ўрганмоқдалар, ҳинд тилида махсус деворий газеталар чиқармоқдалар. Ҳиндистондан келган туристлар бу мактабда тез-тез бўлиб турадилар. Шунингдек, бу ерда Ҳиндистонга бориб келган совет мутахассисларини ҳам учратиш мумкин. Суратда: 3-синфда ҳинд тилини ўқитиш пайтди. Ўқувчи Е. Илёсов ўқитувчининг саволларига ҳинд тилида жавоб қайтармоқда.

(ЎзТАГ фотохроникаси)

ИЛҒОР ТАЖРИБАЛАР ОММАГА!

Анатолий Дин бошлиқ бригада аъзолари Тошкент абразив буюмлари комбинатида ҳамон пешқадамликни қўлда сақлаб келмоқдалар. Улар сифатли ва салмоқли маҳсулот ишлаб чиқаришда барчага ўрнак. Бу азаматлар ўз меҳнатлари билан яқинда коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номни олишга муваффақ бўлдилар. Суратда: бригада аъзолари, С. Нуримов ва бригадир А. Дин ўртоқлар сменадан сўнг.

М. Комлев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ХИМИЯВИЙ ТОЛАЛАРИ

Ўзбекистон улкан химиясининг янги корхонаси—Фарғонадаги ацетат ипак заводи саноат майдончасини қурувчилар дастлабки қозиқларни қоқиб қўйдилар. Бу корхона қурилиши еттинчи йиллик планида кўзда тутилган.

Янги завод Фарғона азотли ўғитлар заводининг ёнида қурилади ва 1966 йилда биринчи маҳсулот беради. Мамлакатда табиий ипак етиштириб берувчи асосий район бўлган Фарғона водийси эндиликда сунъий ипак ишлаб чиқариш жиҳатидан ҳам донг чиқаради.

Ацетат ипак ишлаб чиқариш учун хомашё сифатида Бухоро гази ва пахта линтидан фойдаланилади. Бундай тола майин ва чиройлик бўлади. Ундан ҳар хил газлама тўқилади.

Навоий шаҳри Ўзбекистоннинг химиявий тола ишлаб чиқарувчи иккинчи муҳим маркази бўлиб қолади. Бу ерда химия комбинатида табиий жун ўрнида ишлатиладиган жуда яхши материал— нитрон цехи қурилмоқда. Енгил саноат бу синтетик толадан нийим-кечак, гилам ва бошқа бежирим, пишиқ буюмлар ишлаб чиқариши мумкин. (ЎзТАГ).

ҚАЛМОҚҚИР КОММУНИСТЛАРИ

Қурама тоғи этакларига оқ гилам тўшалган. Киши вужудини жунжитиб, совуқ кезиб юрибди. Лекин Қалмоққир кони қўйнида иссиқ ҳаёт ва меҳнат нафаси. Янги портлатилган тоғ жинсларидан илиқ ҳарорат чиқмоқда. Экскаваторлар тиним билмайди, пешмапеш думпкарларни тўлдириб бермоқда. Электровозлар тоғ бағирлаб йўрғалайди.

— Кончиларимиз бу муваффақиятни қўлга киритгунча озмунча тўсиқлардан ўтмадилар, — деб ҳикоя қилади партия бюросининг секретари С. Крижевич. — Иш майдонини кенгайтириш ва саралаш фабрикасини етарли миқдорда тоғ жинслари билан таъминлаб туриш керак эди. Аммо техника етарли бўлмади. Ана шу тўсиқларни кончиларимиз аҳиллик билан енгиб ўтдилар.

Ниҳоят узоқ кутилган техника — 8 кубометрли экскаваторлар етиб келди. Замонавий техниканинг садағаси кетсанг арзийди. Ҳар бирининг ўзини заводга қиёс этаверинг. Битта агрегатда 20 га яқин электромашина ва генератор бўлганидан, ковшига бемалол бир йўла ўнга яқин киши сиға олганидан кейин, уларни ўзи юрар завод деса бўлади.

Ҳамма гап янги техникани зудлик билан ўзлаштириш, улардан моҳирона фойдаланишда қолган эди. Партия ташкилоти ўша пайтларда ишнинг бошида бўлди: кончиларга йўл-йўриқ кўрсатиб турди. Экскаваторларни монтаж қилишдек мураккаб ва масъулиятли ишга коммунистлардан Анвар Фозилов ва Юрий Максимов юборилди. Григорий Пак раҳбарлигидаги инженерлар мураккаб бошқариш аппаратини созладилар. Шундай қилиб, бу машиналар одатдагидан кўра икки марта тезроқ монтажланди.

Янги техника отвалларга ўрнатилди. Чунки бу ерда уларнинг фойдаси кўпроқ тегарди. Оқибатда отвалларда унумдорлик 4—5 баравар ошди. Кон устини очиш, руда қазиш ҳажми кўпайди.

Шундан кейин пармалаш хўжалигини тартибга солиш лозим эди. Бу ерда ҳам эскирган техника ҳукмронлик қилар, ўрнига янгиларини ўрнатиш керак эди. Янги станоклар келтирилиб, ишлаб чиқаришга жорий этилгач, пармалаш ишлари тезлиги 3—4 марта ортди. Забойлар тайёрлаш тезлашиб, руда қатламларининг устини очиш жадаллашди.

Янги машинани ўзлаштириш ва унинг конструкциясини такомиллаштиришда донгдор пармаловчи, коммунист Арсентий Книш маҳорат кўрсатди. Маълумки, ўртоқ Книш янги техникани ўзлаштиришда эришган муваффақиятлари учун олий мукофот — Ленин ордени билан тақдирланди.

Ўзимизга боғлиқ бўлмаган бошқа бир қийинчилик ҳақида гапириб бермоқчиман. Саралаш фабрикаси тоғ массаларини қабул қилишга етарли тайёргарлик кўрмаганлигидан қазилган массаларни қаерга сиғдиришни билмай қолдик. Ушанда шундай қарорга келиндик: нормадагидан ташқари қазилган тоғ жинслари фабрика ёнидаги бўш майдонга тўкиладиган ва керак пайтда фабрика ўша ердан олиб ишлатадиган бўлди. Бу масъулиятли участкага ўз ишини пухта биладиган экскаваторчи, коммунист Александр Поликарпов қўйилди.

Шундай қилиб, конимиз коллективи ўтган йилнинг иккинчи кварталида пешқадамлар сафига чиқиб олди. Иш суръати тўхтовсиз ўсиб борди. Қалмоққир кончилари Олмалиқда биринчи бўлиб етти йиллик бешинчи йили марасига етиб келдилар: йиллик план муддатидан бир ой бурун адо этилди. Корхонамиза Олтинтопган комбинатининг кўчма Қизил байроғи топширилди. Коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номга сазовор бўлдик.

Ҳозир бизда асосий технологик операциялар деярлик механизациялаштирилган. Ленин юксак кўрсаткичга эришишда шунинг ўзигина кифоя қилмайди. Ишга ижодий ёндошмай туриб, катта корхона олдида турган мураккаб жумбоқларни тез ҳал қилиш қийин. Инженерларимиз отвалларнинг баландлиги 30 метрдан ошмаслиги керак, деган ақида ўзгаришини тасдиқлаб беришди. Ҳозир баъзи отвалларнинг бўйи ҳатто 70 метр ҳам келади. Қудратли техника бор. Улар билан шундай баландликда ҳам бемалол ишлаш, транспортга юк ортиш ишларини бемалол бажаравериш мумкин бўлмоқда.

Лойиҳа бўйича Қалмоққирнинг шарқий чўққисини бузиб, бўш жинсларни фақатгина автомобиль транспортида ташиш кўзда тутилган эди. 10 миллионларча кубометр бўш жинслар ташиб кетилиши керак эди. Ҳисоблар шуни кўрсатдики, бу ишнинг уддасидан чиқиш учун ҳатто қанча автомобиль ҳам етишмас экан. Маркшейдерлар Важдаев, Фомичев ва Дубовин ўртоқлар ажойиб новаторлик таклифи киритдилар-у, олам гулистон бўлди. Улар жинсларни ташишда автомобиллардан эмас, темир йўл транспортидан фойдаланиш керак дейишди. Мавжуд отваллар бўш жинслар учун ҳам қулланилди. Бу, жуда катта фойда берди. Иш анча енгиллашди.

Партия бюросининг секретари энг оғир участкаларда шахсий намуна кўрсатаётган ўзлаб коммунистларнинг номини фахрланиб тилга олади.

— Отвал йўллари участкаси жуда оқсаб қолган эди, — деб ҳикоясини давом эттиради у. — Бу участка ҳам коммунистлар етакчилигида қаддини тиклаб олди. Мастер Бобожон Хошимов — ўз участкасини илғорлар сафига чиқарди. Бу ғалабада унинг қўл остидаги коммунистлар, ҳисса қўшганлар коммунистлардан. У шу участканинг агитатори ҳамдир.

Коммунистлар бутун корхона аҳамиятига эга бўлган масалаларни ҳам ишнинг кўзи билан ҳал этдилар. Пармалаш станоклари машинистлари Алексей Поносов, Александр Шапочников, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Василий Западненко, Кузьма Иванов, участка маркшейдери Евгений Дубовинлар жамоатчилик асосларида бригадалар олиб бордилар. Улар маҳсулот сифати учун курашмоқдалар, техника хавфсизлиги қоидаларини текширадилар, ишлаб чиқаришнинг барча звеноларида ишлар бир меъёрда боришини учун жон куйдирадилар.

— Эришилган муваффақиятлар, — дейди ўртоқ С. Крижевич, — биз учун чегара бўлиб қолмайди. Ҳали кўп иш қилишимиз керак. Кончиларимиз мисгина эмас, балки катта химия ҳам тугиладиган ни бошқа турларини етказиб берсак. Мис эритиш заводининг чиқиндиларидан олтингугурт кислотаси ишлаб чиқаришда фойдаланилаётган экан биз ўзимизни ҳам кончи, ҳам металлург, ҳам химик деб биламиз. Руда қанча кўп бўлса, мис ва олтингугурт кислотаси ҳам кўп олинаверади.

Қалмоққир кончилари партия ташкилоти раҳбарлигида ана шундай ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Улар партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларини жавоб қилиб муҳим қарор кўрсатиб ишлаш иштиёқи билан тўлиб-тошганлар.

Б. КИМ.

МЕЪМОРЛАРИМИЗ

Халқимизнинг қизиқ-қизиқ урфодатлари бор. Айтайлик янги бино қуриб битказилди. Эртасигаёқ квартираларга турли касб эгалари—шчилар, хизматчилар, эдилар ўз оилалари билан кўчиб киришади. Булар орасида кекса пенсионерлар ҳам, келин-куёвлар ҳам бўлади. Хоналарнинг ҳар ким ўз дидига яраша безатади, деразаларда гуллар пайдо бўлади, ичкарида кичкинтойларнинг қувноқ, жаранглар кулгулари янграйди.

Шунақа хушчақчақ дамларда қурувчилар ҳам уларга қўшилишиб қувонадилар, кишилар қўлини шод этганликлари билан фахрланадилар. Мен ана шу қўнғилли, серғайрат бригадамиз қизлари ҳақида ҳикоя қилиб бермоқчиман.

* * *

Бригадамизда ҳаммаси бўлиб саксон беш бинокор ишлайди. Ўтган йилнинг май ойида коллективимиз комплекс бригадага айланди.

Шу кунгача ишимизда камчиликлар анчагина бор эди. Айтайлик, бўёқчилар эрта билан ишга келишди. Лекин дурадгорлар ҳали уйнинг полини қоқиб бўлмаган. Бўёқчилар бекор турмаслик учун бошқа объектга жўнашади. Янги жойга етиб келгунча анча вақт ўтади. Бунинг устига бўёқчилар учун ҳавозалар тайёрлаб қўйилмаган. Иш шароитини яратиш учун унчалик кетилади. Қарабсизки, кунининг ярми йўққа кетди. Ниҳоят бўёқчилар иш бошлайдилар. Лекин бу ердаги процесс ҳам батамом тугатилмасдан, қоқ уларни ана бошқа объектга чақириб қолишади. Яна ўша дикқатчилик, бекорда оворагарчилик қайтадан бошланади.

Баъзан сувоқчилар ҳам ишни «қўлдан кетувчи» қабилида бажарар эдилар. Бу бўёқчилар меҳнатини оғирлаштириб юборар, баъзан эса хоналарни қайтадан сувоқ қилишга тўғри келарди.

Хуллас, шароитнинг ўзи ишни қайтадан ташкил қилиш, кучларни бир нуқтага тўплашни талаб қила бошлади.

ШУНДАЙ ҚИЛИБ ЎТГАН ЙИЛ МАЙ ОЙИДА КОМПЛЕКС БРИГАДАМИЗ ВУЖУДГА КЕЛДИ. ИШНИ ЯХШИ УЮШТИРИШ УЧУН ҲАММА СОҲАЛАР БЎЙИЧА АЛОҲИДА ЗВЕНОЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИНДИ.

Иван Васильевич Козлов бошлиқ сувоқчилар звеносига ўттиз, Михаил Григорьевич Белоусов бошчилигидаги бўёқчилар звеносига ўттиз тўрт, Иван Степанович Добрынов раҳбарлигидаги дурадгорлар звеносига ...ди саккиз бинокор бириктирилди.

Янгилик дарҳол ишда бурлиши ясади. Аввало ишчи кучларини тақсимлаш сохадиган санчалорлик йўқолди. Энди сувоқчилар ҳам, бўёқчилар ҳам қаерда ишлаш кераклигини олдиндан билиб оладилар. Дурадгорлар, бўёқчилар учун керакли анжомларни бир кун олдин тайёрлаб қўйишади.

Комплекс бригада тузилгандан кейин яна бир қатор янгиликлар рўй берди. Энг аввал сувоқчилар ишидаги баъзи камчиликлар кўзга ташланиб қолди. Дастлабки пайтларда сувоқчиларнинг ҳаммаси бинонинг маълум бир қаватида аралаш ишлайверарди. Бу ҳолда ким қайси ишни сифатсиз, қайси бири сифатсиз ишлаганини билиш бўлмасди. Тўғри, бригадамизда Абдувоҳид Эгамбердиев, Анна Тихонова, Иван Лукин каби тажрибали сувоқчилар бор. Лекин ҳамма сувоқчилар ҳам ана шундай даражада ишлайди, деб бўлмайди.

Ҳар кимнинг ўз ишига масъулиятини ошириш учун ҳар бир сувоқчига бир хонани бириктириб қўйдик. Бу тадбир сувоқчилар ўртасида мусобақанинг кенгайишига ҳам сабаб бўлди.

Кейинчалик бу усулни бўёқчилар ишида ҳам қўллай бошладик. Ҳар бир подъездга саккиз кишини ажратиш, ўрнига ҳар уч квартирага икки бўёқчилар ажратиб берадиган бўлдик. Таня Кажанова, Иван Рожков каби машҳур бўёқчиларимизнинг сифатли иши дарҳол кўзга кўриниб қолди.

Кичик механизацияни кенг жорий қилиш туфайли қурувчиларнинг меҳнатини анча осонлаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш имконига эга бўлдик. Бўёқчилар электрик бўяш пультларидан, дурадгорлар эса универсал рандастаноклардан фойдаланадиган бўлишди.

Комплекс бригадамизнинг яна бир хосияти бор. Бу усул бир йўла бир неча объектда ишлаш имкониятини ҳам яратди. Иш суръати ошди. Чунончи, дурадгорлар бир бинода полни битказиб, сўнгра билан бошқа бинога ўтишади. Уларнинг ўрнига дарҳол сувоқчи ва бўёқчилар келиб ишни давом эттиришади.

Натижада ўтган йили эришган ютуқларимиз жуда ҳам қувончли бўлди. Бригадамиз тўртта 72 квартирали, иккита 48 квартирали биноларни қурди. Ҳозир ҳам бир йўла уч объектда иш олиб бормоқдамиз. Сувоқчилар 7-сектордаги 41-уйда, бўёқчилар 7-сектордаги 11-уйда, дурадгорлар эса яқинда битказилиш керак бўлган бинога қурилишида ишлайаптилар.

Бригадамизнинг асосий қисмини қизлар ташкил қилади. Узбидан маълумки, ёшлар ҳеч қачон бир ерда тўхтаб қолишни истамайди. Биз ўтли-шудли йигитқизларимизнинг ўқишни ҳам шароит яратиб берганмиз. Бўёқчи Аҳмад Сафаршоев Тошкент Давлат университетида, Галина Мухина, Абдувоҳид Эгамбердиев, дурадгор Ғулом Ғиёсов, Тошкент қурилиш техникумининг кечки бўлимида ўқишади. Иш ҳақлари чакка эмас. Бошқалардан ҳам жуда олишмайди. Бундан буён ҳам биз меҳнат унумдорлигини ошириш устида тинмай изланамиз.

Ишимизга халақит бераётган айрим камчиликлар ҳақида ҳам гапириб ўтишга тўғри келади. Сантехника ва электрик кран-чи ва қурувчилар билан келишмай ишлайдилар.

Шундай ҳоллар кўп бўлади. Масалан, бино бўёқдан чиқарилди. Демак, у тайёр. Лекин синаб кўрилмаган бир қатор камчиликлар пайдо қолади. Сантехниклар трубаларни текширишга тушадилар. Нуқсонни топиб тузатгандаридан кейин ўша ерни қайтадан бўяшга тўғри келади. Баъзан бинони қабул қилиб олувчи комиссия сув жўмраклари ва раковиналар кўзга тўғри жойлаштирилмаганини аниқлайди. Сантехниклар раковиналарни ўз ўрнига жойлаштириш учун яна деворни бузадилар. Қурувчилар яна бу тайёр бинони ремонт қилишга мажбур бўлишади. Бу ҳолда электрлик ҳам сантехниклардан қолишмайди. Улар ортиқчан қўшимча ишларни тугатмасидаи деб ўтган йили ремонтнинг ўзига 400 ши сўм сарфлади. Вақоланки, шу вақт ичида бутун бир 36 квартирали бинони сувоқдан чиқариш мумкин эди.

Қурилишдаги шундай келишмовчиликларга қанча тез чек қўйилса, шунча яхши бўлади. Шунда донгдор бинокор Абдулла Воҳидов айтмоқчи бинолар муддатидан олдин фойдаланишга топширилиб, бизнинг ҳам, бу соҳада электриклар ҳам сантехникларнинг меҳнатканлар ҳаёт меъморларидан яна ҳам хурсанд бўладилар.

А. КУЗИН,
153-трестга қарашли 12-қурилиш бошқармасидаги комплекс бригада бошлиғи.

ПЕШҚАДАМ МАШИНИСТЛАР

Тошкент депоси машинистларининг шу кунлардаги ғайратлари чанки эмас. Азаматлар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларидан руҳланиб халқ хўжалиги, айниқса химия саноати юкларини ўз муддатлари бараваркигини етказиб бериш мақсадида ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирганлар. Янги йилнинг дастлабки кунларидаёқ катта ғалабаларни қўлга киритишаяпти.

Моҳир машинист Владимир Семёнов кунн кеча нормадагидан 481 тонна ошиқ юк билан Ховос станциясидан йўлга чиқиб, ўз вақтида Тошкент станциясига етиб келди. У шу рейсининг ўзида 100 килограмм ёнилғини тежаб қолишга муваффақ бўлди. Шунингдек, коммунист машинистлардан Л. Евченко, Г. Валимухамедов, А. Ткаченко ўртоқлар ҳам саноатларга ўрнак бўлмоқдалар. Уларнинг ҳар бири нормага қўшимча равишда 750 тоннадан юк ортилган составларни Тошкентдан Чингелди станциясига етказиб келди.

Ж. МАҲМУДОВ.

ЯШНАЁТГАН МАССИВ

Шу кунларда Оқтепа массивига борган киши унинг кундан-кунга очилиб бораётган жамолини кўриб беҳад қувонади. Бу ерда кўп қаватли муҳташам биноларни 159-трестнинг азамат бинокорлари бунёдга келтирмоқда. Айниқса, 13-қурилиш бошқармасидаги 1-участка қурувчилари Оқтепани яшнатишга ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Участка бинокорлари 1963 йилда 5.700 квадрат метр хажмдаги ҳар хил типдаги турар-жой биноларини, мактаб қуриб бериш мажбуриятини олган эдилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқишди. Пландан ташқари 42 квартирали турар-жой биноси қуришди.

Бу ишда ўртоқ Н. Чичёвский бошлиқ бригада аъзоларининг ҳиссаси катта. Улар ўтган ойларда иккита 72 квартирали, иккита 48 квартирали ва учта 42 квартирали бинони қуриб бердилар. Ҳозир улар 42 квартирали бинони қўлдан чиқаришаяпти.

Бригадада Л. Лисицкая, И. Макаряиц, К. Мустафоевлар каби қурувчилар топширилган ишни 2-2,5 ҳиссадан бажариб, коллектив ҳурматига сазовор бўлишаяпти.

Х. СОИБНАЗАРОВ,
Т. КАРИМОВ.

ИҚТИСОДИЙ ТЕМАДА

МАҲАЛЛИЙ ХОМАШЁЛАРДАН КЕНГ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Республикамиз, шу жумладан Тошкент областининг халқ хўжалиги тез суръатлар билан ривожланиб бораяпти. Янги-янги саноат корхоналари, уй-жойлар қурилмоқдаки, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш кескин кўпаяяпти. Бу эса турли хил қурилиш материалларига нисбатан бўлган эҳтиёжни оширмоқда.

Ана шу эҳтиёж қандай қондирилмоқда? Шуни афсуслаиб қайд қилиш кераки, бу масала бир неча йиллар давомида тўла ҳал қилинмаяпти. Бу масалани ҳал қилиш учун қурилиш материаллари эса кўплаб бошқа қардош республикалардан, мамлакатнинг ҳатто энг чекка районларидан ташиб келтирилмоқда. Ачинарли жойи шу ердаки, бундай материалларни ташиб келтириш учун уларнинг нархига қараганда кўпинча 2—3 баравар кўп маблағ сарфланмоқда.

Масалан, 1961 йилда Ўзбекистонга норуда хомашёлардан ҳаммаси бўлиб 98,3 минг тонна келтирилди. 1962 йилда эса у 99 минг тоннани ташкил этди. Уларни ташишда ҳар бири 60 тоннадан юк кетадиган 1652 та юк вагони банд бўлди. Бу материаллар орасида асосан қолипшаш фойдаланиладиган қум, ўтга чидамли лой, бўёқ порошоги, каолин лойи, графит, асбест, кварц қумлари бор. Ана шуларни республикамизга келтириш учун 1962 йилда 876,1 минг сўмлик маблағ сарфланди.

1962 йилда фақатгина 23 минг 315 тонна қолиплаш қумини республикамизга ташиб келиш учун 206,3 минг сўм, 30 минг тонна тайёрланган 3800 тонна сидиқатни ташиб келтириш учун эса 306 минг сўм харажат қилинди. 1963 йилда эса бу харажат яна кўпайди.

Бундай ташқари ана шу юқорида айтилган хомашёлардан тайёрланган турли хил буюмлар ҳам ташиб келинмоқда. 1961 йилда шундай буюмлардан 137 минг тонна, 1962 йилда эса 155 минг тонна олинди. Булар орасида ғишт, минерал момиқ, минерал пахта, кислотага чидамли ғишт ва бошқалар бор.

Ҳозирги вақтда Ўрта Осиё республикаларига бу ердан ҳатто 5525 километр узоқликда жойлашган районлардан норуда хомашёлар ва буюмлар келтирилаяпти. Бизга Ростов, Боку, Грозний, Куйбишев, Орск, Актюбинск ва бошқа шаҳарлардан ана шундай материаллар юборилмоқда.

Бу эса катта қийинчиликлар туғдиряпти. Темир йўл транспортида ҳаракат интенсивлигини оширяпти, кўплаб вагонларни банд қилиб қўймоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси узоқдан келтирилаётган норуда хомашё ва улардан тайёрланган буюмлар таннархини қимматлаштириб юбормоқда.

Бу аҳволга хотима бериш мумкинми? Албатта, жуда бўлмаганда ана шундай хомашё ва материалларнинг маълум қисмини республиканинг ўзида тайёрлашни йўлга қўйиш учун имконият бор. Ҳамма гап шундаки, маҳаллий норуда хомашёлардан фойдаланишни кенгайтириш масаласи билан бизда етарли шуғулланилмаяпти. Ваҳоланки, бу жуда муҳим соҳадир. Буни муваффақиятли ҳал қилиш республикамиз ва Ўрта Осиё халқ хўжалигига жуда катта фойда келтириши билан бирга ушбу норуда материалларга ва хомашёларга бўлган эҳтиёжни қондириш яхшиланарди.

Ҳозирги вақтгача маҳаллий норуда хомашёларнинг хусусиятлари, уларнинг миқдори жуда кўп ўрганилган. Бундай хомашё конлари қаерларга жойлашган, хомашёларнинг жойланиш, уларни ажратиб олиш усули билан қазиб олиш мумкинлиги ҳам аниқланган. Бундай хомашёлардан қандай материаллар ишлаб чиқариш мумкинлиги ҳақида ҳам тарафлама пухта ўрганилган.

Республикамизда норуда материаллар конлари анчагина бор. Бу конларнинг айримларидаги хомашёлардан саноат, қурилишнинг турли соҳаларида кенг фойдаланиш мумкин. Айниқса, Майск конидаги қолиплаш қумида кварц қумларини ишлатишдан фойдаланилса, яхши натижа бериши мумкин. Бу кон шу вақтгача яхши ўрганилмаган. Унинг қумидан фақат Чирчиқ ўйна заводида фойдаланилмоқда, холос. Бу кондан хомашё қазиб чиқаришни кенгайтириш билан республикамиз эҳтиёжини шундай материаллар билан таъминлашни анча яхшилаш мумкин.

Айниқса, Оҳангарондаги каолин лойидан фойдаланиш қонкарсиз аҳволда. Ангренда каолин конига асосланган чинни заводи қурилиши ҳам йўлга қўйилди. Тўғри, кейинги вақтларда бу лойдан фойдаланиш бирмунча кенгайди. Лекин уни қаноатланарли деб бўлмайди. Чунки, ўзимизда каолин лойининг шундай катта запаслари бўлишига қарамай бошқа жойдан ҳам узоқ ерлардан ташиб келтирилмоқда. Бу эса ундан тайёрланаётган турли хил буюмлар таннархининг баланд бўлишига олиб келаётир.

Республикамизда норуда материаллар конлари жуда кўп. Улардан ҳаммаси ҳали ҳам аниқланмаган. Бу соҳада геология қидирув ишларини янада кучайтириш керак. Норуда материалларнинг янги-янги конларини топиш ва улардан фойдаланишни йўлга қўйиш халқ хўжалигимизга тайёрланаётган турли хил материаллот таннархини камайтириш, транспортда юк ташишни бирмунча енгиллаштириш имконини беради. Бу эса тежамкорлик сўнгиги жамғарманинг кўпайишига олиб келади. Ҳар йили миллионлаб сўм иқтисод қилинади. Бу миллион-миллион сўмлар ҳисобига давлат маблағларини янги саноат корхоналари, уй-жой, мактаб, кассалхона, боғча ва бошқалар маданий-маиший муассасалар қуриш учун сарфлаш мумкин бўлади.

Н. ЮНУСОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институтининг кичик илмий ходими.

«Ўзбенсельмаш» заводи цехларида ҳунар ўрганаётган ёшлар оз эмас. Раҳима Юнусова ҳам яқиндагина ўрта мактабни тугаллаб, бу ерда ишлаш цехига ишга келган эди. Мана бугун у токарлик касбини пухта эгаллаб олиб, қишлоқ хўжалик машиналари учун ёғоч деталлар тайёрлаш сменга топшириқларини 130—140 процентдан адо этиб, коллектив ҳурматини қозонмоқда. Суратда: илғор токарь ўртоқ Р. Юнусова.

В. Салов фотоси.

Саноат саҳифаси

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

„ЎЙЛОВЧИ" ТЕЛЕАВТОМАТ

Ленинградлик мутахассислар томонидан ихтиро қилинган универсал «ўйловчи» телевизион автоматдан фойдаланадиган фан ва техника тармоқларини санаб бериш осон эмас. «Ўйловчи» телеавтомат телевидение ва кибернетиканинг энг некна намунаси бўлиб, унга электрон ҳисоблаш машинаси ва телевизион эшиттириш камераси бириктирилган.

Осма кран цех бўйлаб ҳаракат қилаяпти. Юкни сезиб дарҳол тўхтайди ва уни ўтказиб бошқа жойга элтади. Кран ўз ҳолига бошқарувчисиз ҳаракат қилаяпти. Ажойиб, кранчи қани? Кранчи йўқ, унинг ўрнида телевизион автомат ишлаяпти. Унинг мантиқий «хотира»си «кўз» ва «мия»дан иборат. Кўз юкни кўриб, мия дарҳол юкни қаерга олиб бориш кераклиги аниқлайди ва нўтириш усунларига команда беради.

Телевизион автомат «кўз» изолацияни қилинган устидан назорат қила олади, конвейер иши ва автоматик линия ҳаракатини кузатиб боради. Телевизион камерадан ўтган ҳар бир деталь манзилга қараб турган барча информациялар ҳисоблаб, андозалар билан қайта ишланиб, мантиқий «хотира»да сақланадиган сонларга қиёслаб чиқилади.

Телевизион автомат ўзи кўраоладиган нарсаларни, уларнинг катта-кичиклигидан қатъий назар, эгаллаб турган ўрнини, ҳаммини ҳам аниқлаб беради. Автомат хусусияти унда биология, медицина, химия, геология, металлургия соҳаларида кенг фойдаланиш имконини беради. У ҳар хил бўлиқлар, минераллар, котишмалар структурасини бемалол анализ қила олади. (АПН).

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети химия факультети ҳар йили кўплаб мутахассисларни етказиб чиқармоқда. Улар ҳозир республикамиз химия саноатини юксалтиришда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Суратда: бўлажак химик 3-курс студенти В. Татарский химиявий лабораторияда янги билимларининг амалий машғулотлари билан муштахкамламоқда.

А. Тўраев фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
3-БЕТ, 26 ЯНВАРЬ 1964 ЙИЛ.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Пойтахтимизда Тбилиси эстрадаси кечалари муваффақият билан ўтмоқда. Чапдаги суратда эстраданинг солисти Венера Майсурадзе қўшиқ айтмоқда. Унгдаги суратда эса конферансье Михаил Херхеулидзе ва Мераб Живадзелар кулгили номерлар ижро этишмоқда.

А. Абалян фотолари.

ЯКШАНБА СОНИ

Бу саҳифада қуйидагиларни ўқийсиз: ❁ *Ёзувчи С. Зуннунованинг янги повестидан парча* ❁ Грузин артистларининг гастроллари ◎ Техника ажойиботлари ❁ Химик олимлар билан учрашув.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ҒИЛДИРАКСИЗ АВТОМОБИЛЬ

Катта тош йўлдан ғилдираксиз... автомобиль бормоқда. Ғилдирак ўрнига чанғига ўхшаш иккита тиргак қўйилган. Шу сабабдан машина текис асфальтдан ғилдираб эмас, балки сирғаниб бормоқда. У импульс-фрикцияли движитель ёрдами билан ҳаракат қилмоқда.

Яқин келажакдаги автомобилнинг типларидан бири, эҳтимол, ана шундай тусда бўлса ажаб эмас. Автомобиль ва автомотор илмий тадқиқот институтининг ихтирочи инженерларидан К. Карпухин ва С. Купцовлар бундай автомобиль движителининг ишлайдиган моделини яратдилар.

Янги движителнинг тузилиши қандай? Уқ устида тебраниб турадиган махсус рамага электромотор ўрнатилган. У зубчатая передача орқали юкларни — дисбалансларни ҳар томонга айлантиради. Дисбалансларнинг айланиш вақтида марказдан қочирувчи куч пайдо бўлиб, номувозанат ҳолат вужудга келтиради ва натижада катта тортув кучи туғилади.

Янги движитель анча кўп қувват билан ишлашга лаёқатлидир. Шу сабабдан, ихтирочилар бу движителлардан, масалан, асфальт ётқизувчи ҳар хил машиналар, бульдозерлар, қор курайдиган машиналар учун фойдаланиш мумкин, деб ҳисобламоқдалар.

Авторларнинг фикрига кўра, импульс-фрикцияли движители бўлган келажак автомобиллари ҳар қандай йўлда юриш қобилиятига эга бўлади.

ХОЛОДИЛЬНИК ЎРНИГА... АНТИБИОТИК

Грузия боғдорчилик, узумчилик ва виночилик институти Телави тажриба станциясининг ходими, техника фанлари кандидати Иосиф Пеикришвили чучук винолар тайёрлашда холодильник установкалари ва олтингугурт ангидридидан фойдаланишга ҳожат қолдирмайдиган антибиотик яратди.

Пеикришвили ачимайдиган «Киндзмараули» чучук виносининг қуйқумларини тадқиқ қилаётган пайтда унда винонинг ачишини тўхтатиш учун антибиотик яратиш фикри туғилди. Маълум бўлишича, тупроқдан узумга ўтиб қолган микроорганизмлар винони ачитмас экан. Бу микроорганизмлар винонинг табиий равишда ачишига сабаб бўладиган ҳамма турдаги замбуруғларнинг ўсишини тўхтатиб қўяр экан. Ана шу микроорганизмлар антибиотикка асосий компонент қилиб олинди.

Шу чоққача чучук винолар ишлаб чиқаришда ҳеч нарса холодильниклар ўрнини боса олмайди, деб келинар эди. Винодаги қанд моддаси 4-5 процентга етгач, совуқ ҳарорат ва антисептик ролини ўйновчи олтингугурт ангидриди винонинг ачишини сунъий равишда тўхтатиб қўяди. Агар ачиш ўз вақтида тўхтатилмаса, вино чучук бўлиш ўрнига нордон бўлиб қолади.

Чучук винолар ишлаб чиқаришнинг янги яратилган биологик методи, деди Грузия ССРнинг бош виночиси профессор Георгий Беридзе ТАСС мухбирига, вино тайёрлаш таннархини қарийб ярим баравар камайтириб, ичимликнинг таъмини бузмаслик имконини беради. Дастлабки ҳисобларга кўра, Совет Иттифоқи вино саноатида антибиотиклардан фойдаланилиши 10 миллион сўмга яқин пулни тежаш имкониятини туғдиради.

ОДАМЛАР ОРАСИДА

Саида ЗУННУНОВА

Адибанинг бу повести совет кишиларининг олижаноб фазилатларига бағишланган. Бизнинг жамиятимизда одам одамга дўст, ҳамдард, ўртоқ эканлиги повестнинг асосий темасидир.

Қуйида шу повестнинг бир боби билан ҳурматли газетхонларимизни таништирмоқчимиз.

Вера Ивановна уйига келди-ю, Сирожнинг ҳам келишини кутмасдан, Москвадан келган қоғозни кўтариб Санобарникига чопди. Москвага юборган аризасига иши текширилади, деган мазмунда жавоб олган эди. Санобар ҳам, Ёқут ҳам ўзида йўқ қувонишди. Бироқ Санобар хомушроқ эди. Деҳқон азонда шаҳарга тушиб кетганича ҳали келмаган эди.

— Айланиб қолгандир-да, хавотир олманг,— тасалли берди Вера,— келиб қолади.

— Тез қайтаман деган эди.

Йўлда Сирож билан кўришиб, дарров қайтаман деганини ўғли айтгани ёдига тушиб Веранинг юраги шувиллаб кетди. Лекин буни Санобарга айтмади.

— Сабр қилиб турайликчи. Сергей келиб қолса хабар олдирамиз.

Ёқут дастурхон ёзиб, мастава келтирди. Райхоннинг хушбўй ҳиди димоққа урилиб, иштаҳа қўзғади. Қўшнилар гаплашиб ўтиришиб овқатланишди.

Ёқут уларнинг олдига бир тарелкада янги олхўри билан чой олиб келиб қўйди-да:

— Идорага бориб келайми, юрагим ўйнаб кетяпти,— деди.

— Майли, борақол.

Ёқут уйдан туфли кўтариб чиқди. Тўлиб, шовиллаб оқаётган ариқ лабига чўнқайиб оёқларини ювиб артиб, туфлини кийиб олди. Райхоннинг катта бир шохини узиб, сувда яхшилаб чайди-да, сўри ёнидан ўтиб кетатуриб Вера Ивановнага узатди.

— Раҳмат, қизим. Райхонни яхши кўришимни биласан-да.

Ёқут чиқиб кетди. Чиқиб кетди-ю дам ўтмасдан кўзлари қизарган ҳолда қайтди.

— Нима гап... айтақол...

— Дадам... Дадам касалхонада эмиш. Фозил машинани уриб олибди.

— Нима... Нимага,— Вера Ивановна ҳушидан кетаётган Санобарни қучоқлади.

—Ўзингизни босинг, жони омон экан-ку!

— Нимага машинани уради? Қаёққа урибди?

— Билмадим унисини.

— Энди нима қиламан?

Шу пайтда ойисини қидириб кириб келган Сирож воқеани тушунди-ю, изига қайтди.

— Мен шаҳарга кетдим. Хавотир олманглар.— У дарвозага етганда орқасига ўгирилди.— Ёқут, ким айтди ўзи?

— Мен идорага кетаётсам, қоровул келаётган экан. Айтиб қўй, хавотир олишмасин, деб раис юборибди.

— Мен аввал идорага бораман. Қаердалигини аниқ билиб, кейин шаҳарга тушиб кетаман.

Сирож кўчага чиқар-чиқмас, Ёқут ҳушига келиб бир сесканиб аясига қаради-да, унинг кетидан чопди.

— Мен ҳам бирга бораман.

— Эҳтиёт бўлинглар, ҳой!

Воқеа мана бундай бўлган эди. Ўша куни йўлда Сирожни кўриб беҳад қувонган Деҳқон карамни шошиб пуллади-да, магазинга ҳам кирмасдан машинага чопди. Келса Фозил қип-қизил маст ўтирибди. Унинг аҳволини кўриб Деҳқоннинг жони чиқиб кетди.

— Сен машина ҳайдайсан-а? Нимага ичдинг? Жонингда қасдинг борми-е?

Фозил гандираклаб анча нарида, сояда турган машинага қараб юра бошлади.

— Сиз мени ким деб ўйлаяпсиз. Сиздақадан ўн-ўнтасини олиб кетаман.

Деҳқон уни силтаб ўрнига ўтқазди-да, аччиқ чой чақирди.

Фозил кўзларини сузиб, қўлларини ҳавода ғалати қилиб ўйнатди.

— Эй-эй, эркакмисиз, қўрқмаа-нг. Ўша Сергейнинг олдига обориб қўйсам бўлдими?

— Эси паст,— деди Деҳқоннинг энсаси қотиб.

Кун алламаҳал бўлиб, бозорда ҳам одамлар сийраклашди. Деҳқон нима қилишини билмас, милицияга айтай деса, отасидан яна балога қолишдан қўрқар, яхшиси кайфи тарқалгунча ўтираман, деб ўйларди. У қатиқ қидириб кетди. Қайтиб келса, Фозил кабинага чиқаяпти.

— Ҳай, ҳайдама, бола,— Деҳқон қўлидаги қатиқни отиб уриб, гувиллаётган машинага ўзини урди. У кабина эшигига осилди, машина лапанглаб, силтаниб йўлга қайрилди.

— Тўхта деяпман сенга!

Атрофдаги одамлар нима гаплигига тушунмай қолдилар. Қаердандир пайдо бўлган милиционер воқеани фаҳмлади-да, ҳуштак чалиб машина кетидан югурди. Бу пайтда машина катта йўлга бурилган эди. Фозил шунчалик кўп газ берардики, машина гувиллаб ўқдек борарди. Деҳқоннинг дўпписини ҳам шамол учириб кетди. Шу пайт олдинда кетаётган пассажир ташийдиган автобус тўхтади. Фозил тормоз беролмай қолди. Машина зарб билан автобусга урилди. Деҳқон беш-олти метр нарига учиб тушди.

У ҳушига келганда касалхонада қўл-оёқлари, бошлари оқ докага ўралган ҳолда ётар, аъзойи-баданини кучли оғриқ қақшатарди.

* * *

Сирож ўнбеш кунга Тошкентга жўнади. Райпотребсоюз учун янги машина олиб келиш керак эди. Шаҳар кўчаларини роса айланди, театрга, кинога тушди. Айниқса «Бой ила хизматчи» унга жуда таъсир қилди. Артистлар худди ўзи бўлиб кетишади-я. У Тошкентда туғилганини биларди. Лекин, қаер, қайси кўча, эсида йўқ. Ойисининг даҳанидаги сўгалга ўхшаш холигина кўз олдига элас-элас келади, холос. Бунинг устига Тошкент шунчалик ўзгариб кетган эдики, Сирожнинг ўрнида катта одам бўлса ҳам таниб олиши қийин. Айниқса Навоий театрини айтмайсизми? Сирож эртакда ҳам бунчалик чиройлик бинони эшитмаган эди. САГУ олдидаги катта гулзорда ўтириб мороженое еди. Қадамда гул. Баланд иморатлар билан бўйлашган дарахтлар хиёбонларга тангадек офтоб туширмайди. Эрталаб ишга шошган одамларга тўлган кўчалар, кечқурун ясанган-тусанган, бири бола етаклаб, бири севгани билан қўлтиқлашиб, секин бошлашиб юрган қувноқ, бахтиёр кишилар билан яна ҳам серфайз бўларди. Қадамда кулки, қўшиқ, музика. Ранго-ранг электр чироқлари кўзни қамаштирар, шаҳар нур қўйнида жилва қиларди. Кичкина чиройли аравачаларда неваралари ўйнатиб юрган бувилар гулзорлар олдида суҳбатга берилишган, арава тебратишдан қўллари, гапдан оғзилари тинмасди. Сирож йигитлар билан ўйнаб-кувнаб юрган қизларнинг бахтиёр чеҳраларига қарар, Василани эслар, улар ўрнида Василани тасаввур қилиб кўрарди.

Кечқурун меҳмонхонага қайтарди, қайтарди-ю, хаёли яна дадасига кетар, аризанинг натижаси тезда билинмаса Москвага ўзим бораман, деб кўнглига тасалли берарди, хаёлидан ҳамма нарса: бугун кўрган-кечирганлари ҳам, Васила ҳам, ҳаммаси бирданига кўтариларди. Москвадан жавоб келганига қарамай, Тошкентда ҳам керакли жойларга учрашишни кўнглига тугиб чиққан эди. Машина қўлга тегиб, иши битгандан кейин бир кунини ана ўшанга бағишлади. Кечаси билан ўтириб бир неча жойга ариза ёзди, эрталаб идорама идора сўраб-суриштириб топширди. Кўнгли ёришгандек бўлди. Қайтиб меҳмонхонага келаётиб милиция деган катта ёзувга кўзи тушди-ю хаёлпаришонлик билан ичкарига кирди. У ўз шаҳрида, туғилиб ўсган, киндик қони тўкилган шаҳар кўчаларида юрибди. Эҳтимол ёнидан ўтган қанча-қанча одамлар орасида отаси ёки онаси, укаси ўтгандир. Балки... Сирожнинг юраги шувиллаб кетди. Даҳанида сўгалга ўхшаш холи бор аёлнинг меҳрибон чеҳраси, судраб келиб оёғини ювганлари, ўпганлари, ҳатто холи ўртасидаги битта узун толани тортиб, ойисига озор берганларигача ҳаммаси кўз олдидан ёрқинроқ, аниқроқ бўлиб ўтгандек бўларди. Ким билади, балки қидира-қидира умидни узиб, юз хаёлга борадигандир ҳали ҳам. Балки ҳалигача йўлга қарар, балки, ҳалигача кўз ёши тўкаётгандир...

Сирожнинг юраги ҳовриқиб, қандай куч билан милицияга кириб борганини ўзи сезмай қолди...

Милицияда форма кийган ўрта яшар бир аёл унинг исми, фамилияси, адресини, ота-онасини йўқотганига тахминан қанча йиллар бўлганини сўраб-суриштириб ёзиб олди.

Ўша куни меҳмонхонага қайтгандан кейин кечқурун комсомол кўлига тушди. Электр нурлари сув юзида жилва қилар, тўлқинларда бир-бирига қўшилиб кетиб, сув сатхини бутун бир нурхонага айлантирарди. Қайиқларда роҳат қилиб сузиб юрган одамлар ҳам сувдан, ҳам юқоридан тушган нур орасида хаёлий, сеҳрли кўринишарди.

Сирож эгма кўприкдан ўтиб кўл ўртасидаги чойхонага кирди. Чўгдек гилам солинган чорпоянинг бир четига ўтираркан чой чақирди. Шу орада нариги чорпояга учта йигит келиб ўтирди. Уларнинг бири ҳарбийча кийинган, сариқ, новча бўйли, бужур йигит эди. Кўкрагида Қизил Юлдуз ордени ҳам бор эди. У, сарғимтил сочларини силар экан, шерикларига нимадир деб илжайди. Шу пайтда Сирожга у жуда танишдек туюлиб кетди. Йигит Сирожнинг назарини сездими, қаради. Қаради-ю, кетма-кет кўз ташлади. Сирож эслагандай бўлди. Шу пайт йигит ўрнидан туриб, унинг ёнига келди-да, дабдурустдан елкасига қўлини ташлаб, кўзларига тикилди:

— Сергеймасмисан?

— Сизмисиз? — Сирож унинг отини билмасди. Улар қучоқлашиб кўришиб кетишди. Йигит ўртоқлари билан уни таништирди. У ўз хоҳиши билан доимий ҳарбий хизматда қолганлигини, ҳозир эса отпускага келганлигини айтди.

— Уларчи, улар қаёқда?

— Хў паканами. Шариф эди оти унинг. Ҳозир заводда цех бошлиғи. Хотини, боласи бор. Кеча ўшаларникида эдим. Хоҳласанг олиб бораман.

— Буни қаранг-а! Эрта азон жўнашим керак.

— Авваалроқ учрашмаймизми? —афсусланди йигит, —Тез-тез эслардим сени. Кичкинагина эдинг. Болалик ҳам хўп қизиқ нарса бўлар экан. — кулди у. — тайёр жой, тайёр овқатни ташлаб, тентираб юриш ҳавас эканми-а? Йўқ, кейин қўлга тушганимда жуда маҳкам ушлашди. Яхши ҳам бўлган экан, мана кўриб турибсан, ҳарқалай ўғримас, одам бўлдим, —деб яна илжайди у.

Улар ўша куни алламаҳалгача гаплашиб ўтиришди. Одамлар кетиб чойхоначилар йиғиштиришаётгандагина ўринларидан туришди. Бир-бирларининг адресларини ёзиб олишди.

Эрта саҳарда янги уч тонналик машинани ҳайдаб Сирож қишлоғига йўлга чиқди. Машина янги бўлгани учун жуда қаттиқ тезликда ҳайдамади. Эртаси куни кечки пайт қишлоғига етиб келди. Машинани топшириб, уйига келганда ойиси йўқ эди. Деҳқонларникига чиқди. Атрофида намозшом гуллари чамандай очилган супада анча одам ўтирарди. Бугун Деҳқон касалхонадан чиқиб келган, қўни-қўшни, таниш-билишлар йўқлаб келишган эди. Вера Ивановна ҳам шулар орасида эди. У Сирожни ҳаммадан аввал кўрди. Шошиб ўрнидан туриб келиб, бўйнидан қучоқлаб кўришди. Айниқса, Деҳқон қувониб кетди.

— Эсон-омон келдингми, ўғлим. Келибоқ, йўқлатсам Тошкентга кетган, дейишди.

— Шу ерда бўлсам ўзим олиб келмасмидим.

— Раҳмат ўғлим, кам бўлмайсан. Кўнгли тоза одам ҳеч қачон кам бўлмайди. Кўнгли тоза йигитсан.

— Жуда мақтаб юбордингиз, —деб кулди Сирож.

Ой тиккага келди ҳамки, дилкаш, ширин суҳбат тугамади. Қўни-қўшнилар тарқалишгандан кейин ҳам Сирож билан ойиси узоқ ўтиришди. Ёқут чой дамлаб келди.

— Ҳеч ўзимни кечиролмайман, —дерди Деҳқон хафа бўлиб, —нега милицияга топширмадим. Андиша қилибман, мен аҳмоқ.

— Уни шу аҳволда машинани ҳайдаб қочишини ўйламагансизда, — деб эрини оқлади Санобар.

— Э, бунақа тасалли дилдаги гуноҳни ювадими? Ҳарқалай мен соғ эдим. У маст эди...

Орага жимлик тушди. Олисда чигиртка чириллар, яқингина жойдан бақаларнинг вақ-вақаси эшитиларди. Чироққа келган капалак шишага урилиб, дастурхон устига тушди.

— Василага ҳам қийин бўлди...

Сирож унинг номини эшитиши билан ўнғайсизланиб кетди. Ёқут буни дарров пайқади. Унга кўз ташлаб қўйиб:

— Васила опамга барибир, —деди. —Ҳозир жуда эсини йиғиб олган. Уларга хизмат қилиб лаънат эшитдим, элга хизмат қилиб раҳмат оляпман, дейди. Комсомолга ўтишга ҳам ариза бериб қўйди.

Деҳқон хурсанд бўлиб илжайди.

— Қўймайсан, сен пучуқ, — у жуда миннатдор бўлиб кетгандан қизини шундай деб эркалатарди. Шу пайт кеча сукунатини аллақандай йиғи овози бузди. Ҳамма бир-бирига қаради. Сирож шошиб ўрнидан туриб кўчага чиқди. Бир нафасдан кейин қайтиб кириб:

— Василаларникидан келяпти, —деди.

— Вой, Асқар мулла бетоб эди. —деди Санобар эрига қараб.

Деҳқон бир зум кўзини пирпиратиб турди-да, оҳиста қўлини юзига тортди.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ II ПЛЕНУМИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Журналистлар союзининг II пленуми шу йил 28 январда эрталаб соат 10 да Тошкент область партия комитетининг мажлислар залида очилади. (Хоразм кўчаси, 51-уй).

Ўзбекистон Журналистлар союзининг правлениеси.

ХИМИК ОЛИМЛАР ЖУРНАЛИСТЛАР МЕҲМОНИ

Тошкент шаҳар ишчи мухбирлар университетининг бу галги машғулоти катта химия масалаларига бағишланди. Химия фанлари докторлари Ҳ. Усмонов ва Н. Абубакиров ўртоқлар университет тингловчиларининг ҳурматли меҳмонлари бўлишди. Машғулотни олимларнинг ўзлари олиб боришди.

Профессор Ҳ. Усмонов партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленумида қатнашиш шарафига муяссар бўлди. Олим Пленум таассуротлари, Ўзбекистон химиклари қўлга киритаётган муваффақиятлар, келажакдаги режалари тўғрисида сўзлаб берди.

Химия ва ҳаёт проблемаси. Химия инсонга нималар берди ва келажакда нималар инъом этмоқчи?

Олим Н. Абубакиров ўз суҳбатини шу темага бағишлади.

Университет тингловчилари химик олимларнинг сўзларини ғоят қониқиш билан тингладилар. Учрашув охирида химия темасида илмий-оммабоп фильмлар намойиш қилинди.

Суратда: химия фанлари доктори ўртоқ Ҳ. Усмонов Ўзбекистоннинг катта химияси тўғрисида сўзлаб бермоқда.

А. Абалян фотоси.

ТУЛКИНИНГ „УЗУРИ“

(М А С А Л)

Бошлиқнинг кўп айбин Айиқ билибди,
Мажлисда дўппослаб танқид қилибди,
Бюрократ, юлғучу, юзсиз—деб чунон
Дилдаги бор гапни этибди баён.
Хўжайин—тулки ҳам сўз олиб шудам,
Дебди сўнг: «Иқрорман айбим эмас кам.
Танқидга тан бердим, молодец Айиқ.
Сенинг бу қилмишинг мақташга лойиқ.
Ишимиз юришсин десангиз ҳардам
Азизлар танқидга қилинг риоя,
Фикримни очиғин сизларга айтсам,
Мен учун бугунги танқид кифоя...»
Бироқ!

Орадан ўтмасдан бир ҳафта, тулки
Айиқни чақириб, деди: «гап шулки,
Айиқжон мен сени ҳурмат қиламан,
Ишингга пухтасан, яхши биламан.
Биласан штатда бўлди ўзгариш —
Албатта бир шахсни керак қисқартиш.
Қисқаси, ўтириб аризангни ёз!
Қоғоз керак бўлса, мана, ол қоғоз...»
Хулласи тез кунда буйруқ битилди,
Айиқдан тинчгина тулки қутилди.
Афсуски, учрайди бу хил бошлиқлар
Танқидга тоби йўқ бахил бошлиқлар.

Искандар СУЛАЙМОНОВ.

М. Воробейчиков чизган расм.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● Моллар иссиқ молхонада, қишлоқ хўжалик машиналари усти ёпиқ бинода сақланади.

Калинин бошқармасидаги Собир Раҳимов номли колхозда ана шундай қилинмоқда.

Т. ЖУРАЕВ.

● 1.-«Оққўрғон» совхозининг марказида янги алоқа бўлими ишга туширилди.

М. КАНЗАФАРОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

26 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Эрталабки гимнастика машғулотлари**, 11.20 — **Бадиий ҳаваскорлар концерти** (ёшлар учун).

Рус тилида: 12.10 — **Кекса кедр дарахти ҳақида эртак** (болалар учун мультипликацион фильм), 12.30 — **Ҳаммасини билгим келади** (киножурнал). 12.40 — **Перм телестудияси фильми**, 12.50 — **Уртоқ Камай** («Жонажон Ватан бўйлаб» циклидан), 13.10 — **Мактаб ўқувчилари концерти**, 18.00— **Рангдор тушлар** (болалар учун мультипликацион фильм), 18.25 — **Телевизион янгиликлар**, 18.40 — **Тугалланмаган кундалик** (ҳужжатли фильм), 18.50 — **Ҳужжатли фильм**, 19.00 — **Телевизион концерт**, 19.15 — **Кун янгиликлари** (киножурнал) ва **Карнавал кечаси** номли кинокомедия (телетомошабинлар талабига мувофиқ).

21.00 — **Эшиттиришлар программаси**.

Ўзбек тилида: 21.05 — **Оталар сўзи ақлнинг кўзи** (ота-оналар учун), 21.45 — **Телевизион янгиликлар**, 22.00—**Совет Ўзбекистони** (киножурнал), 22.10 — **Концерт** (Навоий номли театр артистлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари**.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/I да кундуз **Куба қизи**, кечқурун **Кулган киши**, 28/I да **Кармен**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/I да кундуз **Биринчи муҳаббат**, 26, 28/I да кечқурун янги спектакль **Қонли сароб**. 26/I га билетлар сотилган.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/I да **Зарафшон қизи**, 27/I да **Алпомиш**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 28, 29/I да **Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада солистларининг концертлари**. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Қундуз Миркаримова**, солистлардан **Фахриддин Умаров, Муҳаббат Мусаева, Равшан Мўминова, Тўхта Алихўжаева, Дилбар Абдуллаева** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги аттракцион — **«Йиртқич ҳайвонлар»**. Ўргатувчи — **Вальтер Запашний**. Кундуз соат 1,4 ва кеч 8 да бошланади.

КИНО

Қиморхонадаги фирибгарлик — НАВОИЙ номли (кундуз соат 3.20 ва 8-20 минутда).

Иш кунида якшанба — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Цирк саҳнасига йўл — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

Севги ва орзу — КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Алангали йиллар (Ўзбек тилида)—НАВОИЙ номли (кеч соат 6.40 минутда).

Хор табақа (1 ва 2-серия) — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун.

Чақириқ (1 ва 2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 яримда).

Қорамурт кўчаси, 148-уйда турувчи **Зумрад Миркаримованинг** Бошқирд кўчаси, 20-уйда турувчи Мерган Миралиевич Миркаримовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Ўрта Осиё темир йўл врачлик-санитария хизмати ва 1, 2, 3, 4-сон темир йўл касалхоналари коллективлари 2-темир йўл касалхонасининг бошлиғи ўртоқ М. К. Комиловга отаси, шахсий пенсионер

КОМИЛ САЛИМОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 05098. ИНДЕКС 64695

Нашр. № Б. 1678.